

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№35 (51)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
31 серпня '18

«Прощай, немытая Россия...»

Ці слова російського поета М. Лермонтова з нагоди вступу в силу безвізу України з ЄС торік процитував президент Петро Порошенко, а днями він доручив МЗС України готуватися до розриву базового договору про дружбу з Російською Федерацією.

«Сьогодні ми підійшли достатньо підготовленими і юридично захищеними до наступного кроку – припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та РФ, який з вини Москви вже давно став анахронізмом», – сказав він на нараді з керівниками закордонних дипломатичних установ України. Згідно з договором, між Україною і Російською Федерацією закріплювався принцип стратегічного партнерства, визнання непорушності наявних кордонів, поваги до територіальної цілісності та взаємного зобов'язання не використовувати свою територію на шкоду безпеці іншої сторони. Не зважаючи на це, в 2014 році Росія відібрала в Україні Крим, утворила і тепер всіляко підтримує бандитські формування на Донбасі, з її вини загинули тисячі українців.

Прирівняно до учасників АТО

Президент Петро Порошенко підписав закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям закону «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та

Луганській областях». Зміни гарантують права українських військових у зв'язку із проведенням операції об'єднаних сил, а також дозволяють їм користуватися державними гарантіями, передбаченими для учасників антитерористичної операції, ветеранів та учасників бойових дій.

Друга пенсія

Як не намагалася українська влада відтягувати введення другого накопичувального рівня пенсійного забезпечення, нічого з того не вийшло, дефіцит Пенсійного фонду тільки збільшується. Ось чому Мінсоцполітики розробило і подало до Кабінету міністрів законопроект, згідно з яким – в разі затвердження його парламентом, – в майбутньому українці зможуть отримувати ще одну пенсію. Йдеться про так званий накопичувальний рівень.

Запрацює він уже з наступного року. Право на ще одну пенсію отримають ті, хто сьогодні молодший 35 років, а для цього роботодавці повинні будуть сплачувати за них високі внески.

Субсидію не нарахують, якщо...

Українців, які стоять на обліку в центрах зайнятості та відмовляються від запропонованих варіантів роботи, позбавлять статусу безробітного і субсидії. Відмов від працевлаштування має бути не менше двох. «Українець працездатного віку, який не хоче працевлаштуватися чи не перекваліфіковується, від-

повідно отримувати субсидію не може», – заявив керівник Директорату сім'ї та соціальної підтримки населення Мінсоцполітики Віталій Музиченко. Не надаватимуть субсидію і тим громадянам, котрі до 1 жовтня не встановлять лічильник обліку газу. Рішення про це прийняв Кабінет міністрів 22 серпня.

Слово – за правоохоронцями

Управління Східного офісу Держаудитслужби в Кіровоградській області виявило порушення в діяльності відділу освіти, молоді та спорту Кіровоградської РДА за період з 1 лютого

2015 року по 1 березня 2018 року майже на мільйон 300 тис. грн. Зокрема, встановлено, що внаслідок завищення початковими цінами на газ та обсягу спожитого газу відділ переплатив упродовж 2017 року 948 тис. грн. Безпідставно виплачувалися кошти працівникам закладів освіти за невідпрацьований час, а також премії, завищувалася вартість наданих підрядними організаціями послуг тощо. Частина коштів уже повернуто, однак матеріали перевірки передано до правоохоронних органів.

Штраф для боржників

Від минулої середи в країні почала діяти норма, згідно з якою за несплату аліментів винних додатково штрафуватимуть. Робитимуть це, якщо заборгованість – понад рік. Штрафи спрямовуватимуть безпосередньо дітям. Як пояснили у міністерстві юстиції, розмір штраф – 20% від боргу. Якщо заборгованість у сукупному розмірі перевищуватиме суму платежів за два роки, то штраф зросте до

30%. Якщо ж особа не виплачувала аліменти впродовж трьох років – до 50%.

Шановна громадо!

Вітаємо вас із Днем знань та початком нового навчального року! Передусім побажаємо школярам та студентам, щоб кожний з них на дорозі до знань розкрив свої таланти. Дорогі юні друзі! Вчіть мови, пізнавайте культури, обирайте професії і досягайте успіху. І пам'ятайте: ваші знання – це наш загальнонаціональний капітал.

Слова глибокої шани адресуємо вчителям, робота яких потребує особливого дару і покликання,

1 вересня – День знань

великої відповідальності. Від педагогів значною мірою залежить, якими будуть наступні покоління українців. Віримо: вчителі все зроблять для того, щоб наші діти стали освіченими, культурними людьми, патріотами України.

Батькам школярів та студентів бажаємо, щоб діти радували їх своїми успіхами.

І всім зичимо міцного здоров'я, удачі та наснаги!

Працівники ПАТ

«Кіровоградське рудоуправління»

Директор ліцею Ольга Буряк: До нового навчального року готові

Віднині в Катеринівській об'єднаній територіальній громаді функціонує один навчальний заклад – ліцей «Нова школа». Створено його на базі колишніх шкіл – Катеринівської, Володимирівської та Олексіївської, які збереглися як корпуси ліцею. Чи готовий новий навчальний заклад виконувати свої функції? Які зміни передбачаються в навчальному процесі? На ці та інші запитання «Нашої громади» поговорила відповідати директор ліцею Ольга Буряк. До призначення на цю посаду вона працювала вчителем Катеринівської загальноосвітньої школи.

– Що стосується підготовки матеріальної бази ліцею, то, як мовиться, залишилися навести останні штрихи, – сказала Ольга Борисівна. – В цьому корпусі (розмова відбувалася напередодні Дня незалежності в Катеринівці) зроблено дуже багато: пофарбовано фасад, полагджено сходи, у коридорах стіни вирівняно й оббито вагонкою, змонтовано підвісну стелю, поцпелено нові світильники. Нині закінчуємо ремонтувати фойє. Тут ми проводимо лінійки, конкурси, змагання тощо, тому хочемо надати йому сучасного вигляду, оснастити відповідним обладнанням. Ремонтники залишаються працювати навіть після робочого дня, аби тільки впоратися із своїм завданням.

– Чи готові корпуси в Олексіївці і Володимирівці?

– Безперечно. Там теж добре постаралися. Днями я побувала в тих корпусах і можу сказати, що для навчання дітей створено всі умови. Особливо мене тішить готовність класів для першокласників – теж пошпакльовано і вирівняно стіни, поклеєно шпалери, змонтовано підвісну стелю, постелено новий лінолеум. У Володимирівці замінили підвіконня. Класи стали ніби

ширші, світліші. На жаль, руки не дійшли до спортзалів у цих двох корпусах, але в майбутньому їм теж приділимо належну увагу.

– Ви вже з усіма вчителями зустрілися?

– З катеринівськими – так, а з олексіївськими і володимирівськими – частково, бо не всі ще вийшли з відпустки. Днями зазначимося ближче на педагогічній раді – там будуть присутні всі вчителі. Говоритимемо, як працюватимемо.

– Особливості нового навчального року: які вони?

– Якщо раніше профільним був лише одинадцятий клас, то тепер додається ще й десятий. До слова, десятих класів матимемо два – в Катеринівці і Володимирівці. Десятикласники і їхні батьки ще визначаються стосовно профільності. Як показує попереднє опитування, швидше за все, це будуть суспільно-гуманітарні дисципліни. В Катеринівському корпусі вже точно відомо, що учні оберуть філологічний напрям.

– Не передбачаєте, щоб випускники ліцею мали спе-

ціальність, яка полегшить їм входження в самостійне життя?

– Ми до цього прагнутимемо. Можливо, почнемо з підготовки ради, і потім перейдемо до підготовки інших фахівців. Розраховуємо тут на підтримку сільської ради, місцевих підприємств, зокрема, рудника і фермерських господарств.

– Є проблеми, породжені об'єднанням трьох шкіл в ліцей?

– Не знаю, як буде пізніше, але таких проблем на сьогодні не існує. І депутати сільської ради, і відділ освіти сільської ради подбали, щоб ми розпочинали працювати, маючи для того все необхідне. Щодо програм, то ними нас забезпечує міністерство, і наше завдання – дотримуватися встановлених стандартів нової української школи. Гадаю, на нас чекають зміни у вивченні математики, бо останнім часом випускники шкіл при складанні ЗНО показують низький рівень знань з цієї дисципліни.

У пошуках дітей видатного українця

Навесні нинішнього року, у номері за 25 травня, «Наша громада» передрукувала статтю херсонця кандидата історичних наук Олексія Макієнка про Андрія Грабенка (1857 – 1932) – уродженця Обознівки Єлисаветградського повіту, відомого українського етнографа, громадського і політичного діяча (у Херсоні Грабенка вважають своїм, оскільки наприкінці XIX – на початку XX століть він був лідером національно-демократичного руху в цьому місті). У статті Макієнка нічого не згадується про дру-

жину і дітей Андрія Михайловича – очевидно, через брак інформації. Цю прогалину вирішив заповнити Володимир Босько, краєзнавець з Кропивницького. Він дослідив цей бік біографії Грабенка і виклав зібрані відомості у статті «У пошуках дітей видатного українця: Андрій Грабенко та його родина» (опубліковано у газеті «Народне слово» за 24 травня 2018 року). Пропонуємо увазі читачів «Нашої громади» цей матеріал (зі скороченнями).

Карпенко-Карий, Садовський, Саксаганський, Заньковецька, Мацієвич та багато інших) і дівчина була свідком розмов про «українську справу», однак ні педагогом, ні «свідомою українкою» не стала. Натомість вона вступила в партію соціалістично-революціонерів (есерів), у її найбільш радикальну частину (бойову групу Бориса Савінкова, що займалася терористичною діяльністю).

19-річна дівчина («курсистка Елена») брала участь в організації втечі з Херсонської в'язниці чотирьох революціонерів. Забезпечивши їх документами і не чекаючи неминучого арешту, Елена емігрувала до Франції; жила також у Швейцарії, Німеччині та Угорщині.

У 1912 році Елена познайомилася спочатку з Белою Балашем (1884 – 1949) – письменником (прозаїком, поетом, драматургом), філософом, театрологом кіно (основоположником світової кіноестетики). Той, у свою чергу, познайомив її зі своїм другом Дьйордем Лукачем (1885 – 1971) – філософом та літературознавцем. Відомий ізраїльський та американський філолог-славіст Омрі Ронен в есе, присвяченому Балашу, аналізуючи його твір «Мои русские женщины» (1918), відзначає: «...У него до первой войны уже был роман с русской, Еленой Андреевной Грабенко, позже первой женой Лукача... Во всех его русских героинях есть нечто от болезненного образа Елены Грабенко, политэмигрантки, дочери земского деятеля из Херсона... террористки с достоинством, привлекшей и Балаша, и Лукача».

20 травня 1914 року Елена Грабенко в німецькому місті Гейдельберзі виходить заміж за Дьйорда Лукача, одного з найвидатніших мислителів XX століття. Микола Бердяєв, до речі, вважав його «самим умним из коммунистических писателей». Свідками на весіллі були не менш знамениті особистості:

австрійський економіст Еміль Ледерер (1882 – 1939) та німецький філософ (творець «філософії надії») і соціолог неомарксистської орієнтації Ернст Блох (1885 – 1971). Цей шлюб викликав велике невдоволення батька Дьйорда Лукача – одного з найбагатших будапештських банкірів – та його сестри. Тому учитель Лукача в Гейдельберзькому університеті, всебітно відомий філософ, соціолог та історик Макс Вебер (1864-1920) вдав до хитрощів, відрекомендувавши наречену Олену Грабенко як свою далеку родичку. Пізніше свідок молодят Ернст Блох писав, що «Лукач знайшов у Олені свою Соню Мармеладову, втілену Росію Достоевською».

У 1918 році подружжя переїхало в Угорщину, вступивши до лав Комуністичної партії. Обое відігравали в ній суттєву роль. Наступного року владу в країні захопили комуністи, й була проголошена Угорська Радянська Республіка, в уряді якої Лукач погодився бути наркомом освіти і культури. Проіснувала УРР трохи більше чотирьох місяців. На той час Лукач і Грабенко розлучилися.

Нарешті останній «угорський роман» Олени Грабенко – це Йозеф Риваї (1898 – 1959), письменник, літературознавець, один із засновників Комуністичної партії Угорщини. Дослідники зазначають: «В Вене в начале 1920-х годов Риваи был очень близок с Еленой Грабенко, которая, однако, вернулась в Херсон в самом конце 1923 года».

...Повернулася в Україну, щоб безслідно зникнути? Жодної фотографії, навіть словесного портрета Олени Грабенко відшукати поки що не вдалося. Маю надію, що з часом незвичайна доля Олени Грабенко, її перебування та роль у колі європейських інтелектуалів неодмінно надихнуть істориків на пошуки, і ця жінка нарешті матеріалізується. А з нею її брати та сестри.

Володимир БОСЬКО

Щодо родини Грабенка, то відомості про неї майже відсутні. Привід, щоб зацікавитися дітьми Андрія Михайловича, виник у мене після того, як в інтернеті випадково натрапив на майже сенсаційну інформацію херсонського краєзнавця Сергія Макарова про його доньку Олену Андріївну Грабенку. Закортіло дізнатися й про інших дітей Грабенка, якщо, звісно, вони у нього були. Єдине джерело, з якого дізнаємося про сімейний стан Грабенка, – це «Список осіб, що перебували під наглядом поліції в Херсоні на 1 січня 1887 року: «А.М. Грабенко: селянин, власник, з с. Обознівки Єлисаветградського повіту, 30 років, має дружину і трьох дітей». Це повідомлення означає, що перші троє дітей Андрія Михайловича народилися на Єлисаветградщині, інші (а вони, напевне, були) – вже у Херсоні. Проте ні їхня стать, ні імена, ні дати народження не вказані. Першим у моїх пошуках «засвітився» Олександр Грабенко.

Про його існування дізнаємося зі спогадів уродженця Херсона, державного і політичного діяча УНР Дмитра Кедровського (1890 – 1970) «Обриси минулого»: «Одного дня в 1908 році син Грабенка, Олександр, запросив до себе кількох нас, молодших своїх товаришів по Херсонському реальному училищу, щоб познайомити з дуже цікавою особою». Ним виявився перший український авіатор, один із засновників Революційної української партії (РУП), наш земляк (родом із Олександрівки) Левко Мацієвич (1877 – 1910). Саме для РУП основоположник

українського націоналізму Микола Міхновський (1873 – 1924) у 1900 році написав знамениту політичну програму під назвою «Самостійна Україна».

Кедровському особливо запам'яталася така думка Мацієвича: «...Національне визволення українського народу повинно йти в парі з соціальним... В незалежній українській державі права працюючого люду повинні бути широко забезпеченими, бо інакше може вийти так, що в тій самій державі маси лишаться поневоленими соціально, змінюючи лише чужого, московського пана, на свого, українського».

Погодьтеся, що це висловлювання Мацієвича сприймається напрочуд злободенно. Чим займався Олександр Грабенко після закінчення Херсонського реального училища, встановити не вдалося. Натомість він значиться у списках померлих у Херсоні у Голодомор 1932 – 1933

років: «Грабенко Олександр Андрійович, 50 років, пенсіонер, помер 15.08.1933 року від туберкульозу легенів». У цьому ж скорботному списку знаходимо й батька: «Грабенко Андрій Михайлович, 76 років, пенсіонер, помер 30.06.1932 року від туберкульозу». Діагноз в обох однаковий і, звісно ж, вигаданий – не писати ж правду про причину смерті: померли від голоду.

Гіпотетичного (прямих доказів не маю) сина Андрія Грабенка я знайшов у списках загиблих учасників Білого руху в Росії: Грабенко Михайло Андрійович, народився у Херсонській губернії. У 1915-му закінчив 2-гу Московську школу прапорщиків. Поручик. Воював у складі Донської армії.

Ну а тепер про згадану на початку Олену Андріївну Грабенку, яка й надихнула на цю публікацію. З наявних в інтернеті джерел, передусім з ґрунтовної монографії історика Олександра Дмитрієва «Марксизм без пролетариата: Георг Лукач і рання Франкфуртська школа 1920 – 1930-е гг.» (Санкт-Петербург, 2004), дізнаємося, що Елена Грабенко народилася 16 травня 1886 року в Єлисаветграді. А вже наступного року опинилася з батьками у Херсоні, де у 1905 році із золотою медаллю закінчила Маріїнську жіночу гімназію, отримавши свідоцтво на право викладати російську мову у початкових школах; володіла німецькою та французькою мовами. І хоча в будинку її батька гостював весь цвіт тодішньої української інтелігенції (Коцюбинський, Кропивницький,

Директор ліцею Ольга Буряк: До нового навчального року готові

Закінчення. Початок на стор. 1.

Проблема ця загальноукраїнська, якісь корективи вноситимуться міністерством, не обійдеться тут і без додаткових годин, і факультативів.

– Ми з вами торкнулися профільного навчання, але ж є ще допрофільне, яке охоплює сьомі – дев'яті класи.

– Знову ж таки спочатку вивчатимемо бажання дітей і їхніх батьків, а потім уже вирішуватимемо, яке допрофільне навчання буде. Сьогодні діти виявляють інтерес до біології, історії, виробничих дисциплін, до другої іноземної мови.

– Так склалося, що очолюваний вами ліцей розташований у відразу в трьох населених пунктах – як ви ним керуватимете?

– У цьому є певні труднощі, але, по-перше, я буватиму в Олексіївському і Володимирівському корпусам за графіком, а по-друге, там постійно працюватимуть мої заступники з навчальної роботи, які відповідатимуть

за організацію навчального процесу і методичну роботу. Так що ніхто не буде кинутий напризволяще. Заступник з виховної роботи буде один на всі три корпуси – ми єдиний колектив, і тому виховна стратегія має бути всюдю одна. Психолог теж буде один.

– Пригадую, на сесії сільської ради, коли йшлося про реорганізацію шкіль шляхом об'єднання, висловлювалися побоювання, що може виникнути кадрова проблема – бракуватиме вчителів. Що ж маємо на сьогодні?

– Всі вакансії заповнили. Залишилося підібрати соціального педагога та інженера з обслуговування комп'ютерної техніки.

– Що робитиме інженер, зрозуміло, а що входитиме до обов'язків соціального педагога?

– Це дуже потрібна посада. Соціальний педагог опікуватиметься дітьми, чії батьки, скажемо так, потрапили в складні життєві ситуації й через те не приділяють належної уваги ді-

тям. Він відвідуватиме сім'ї, визначатиме, яка потрібна допомога, співпрацюватиме із сільською радою, зокрема, із відділом освіти, з органами, які можуть вплинути на батьків.

– Знаю, в підготовці Катеринівського корпусу до на-

вчального року традиційно активну участь узяло місцеве рудоуправління. Хто ще вам допомагає?

– Ви маєте рацію: рудоуправління доклало багато зусиль, щоб ми зустріли початок навчального року в оновленому приміщенні. Всі роботи в коридорах та фойє школи, окрім придбання вагонки, жалюзі та підвісної стелі, виконано за його коштів. Така позиція генерального директора Володимира Валентиновича Кухти – допомагати. Сьогодні зателефонували від нього, щоб ми замовляли подарунків на перше вересня, вони ще жодного року не приходили до нас у цей день з порожніми руками. В Олексіївці своїм обов'язком допомагати школі вважає Віктор Михайлович Яцканіч. Відгукуються на наші прохання й інші підприємці.

– Ольго Борисівно, наостанок запитання, яке, без

сумніву цікавить більшість батьків ваших учнів, – їм треба буде здавати кошти до фонду школи, фонду класу?

– Я ніколи не була прихильником подібних фондів, тому їх уже немає і тим більше не буде в майбутньому. Про нас достатньо дбають держава, сільська рада і вже згадані спонсори. Щоправда, інколи вчитель вважатиме за потрібне запропонувати батькам придбати якийсь спеціальний зошит чи посібник. Це пов'язано з тим, що ті зошити чи посібники можуть бути цікавішими, краще адаптованими для дітей того чи іншого віку. Але останнє слово за батьками – хочуть купувати, не хочуть – не купують. Це можуть виникати ситуації, коли вирішили взяти участь у екскурсіях, якихось змаганнях тощо. Зрозуміло, що певні кошти батькам доведеться витратити.

– Тоді з початком вас нового навчального року, і хай усе, що ви собі намислили зробити як директор ліцею, здійсниться!

– Дякую.

Сергій ЧОРНИЙ

На знімку: катеринівські учениці Аня Чеботар, Ліза Дмитренко та Настя Заніздря допомагали готувати ліцей до навчання.

Про Олександру Сакалош, відому в Олексіївці співачку і рукодільницю, «Наша громада» уже розповідала. А минулого тижня автор цих рядків познайомився з іншими учасницями тамтешнього вокального тріо «Оберіг» – Ларисою Слободенюк та Людмилою Шкундрою. Застав я їх (і Олександру Сакалош, звісно) в олексіївському БК, де всі місцеві артисти саме готувалися до концерту, присвяченого Дню незалежності.

«До баби Марії приходили подруги – побалакати, поспівати...»

Ось що згадала про те, як захопилася співом, Лариса Слободенюк:

– Мій дід Яків і співав, і на гармошці грав. Співала і його дружина, баба Марія. До баби Марії вечорами приходили баба Катя, інші подруги – побалакати, поспівати, я тоді ще малою була. І мати моя співати любить. Тож і я полюбила. З дитинства беру участь у художній самодіяльності. Я народилася в Олексіївці, тут – моє коріння.

Розповіла Лариса Слободенюк і про історію вокальної групи, учасницею якої нині є («Оберіг» не завжди був тріо). Зокрема, Лариса згадала про Семена Радужева, Наталію Мамонову і її сина Олександра, про Людмилу Куйду, яка завідувала місцевим БК.

– І ось уже декілька років співаємо утрех, – пояснила Слободенюк. – Я – перший голос, Олександра Дмитрівна – другий, Людмила Вікторівна – третій. З півтора року керує нашим тріо Володимир Олександрович Онойченко. Він – професіонал! Сильніший, ніж його попередники.

Розповіла Лариса Слободенюк і про те, як недавно їхнє тріо привезло диплом з фестивалю «Чута-фест» (проводився у Цибулевому Знамянського району), як торік вони зайняли третє місце у всеукраїнському конкурсі «Червона калина» (у Кривому Розі), як того ж 2017-го брали участь у турі Західною Україною,

який влаштував для артистів Кіровоградського району районний будинок культури.

– Приймали нас у Західній добре, – запевнила співачка. – До речі, там люди – віруючі. У неділю вранці усі – в церкву, уже потім відпочивають. Там такого нема, що хтось у неділю пиляв, стукав-грюкав...

На запитання, які пісні їй по-

– Стосунки у нас дружні, але на помилки реагуємо бурхливо: «Чого кричиш?» чи, навпаки, «Чого затихла?»

Про Володимира Онойченка як про музичного керівника Людмила Шкундра – високої думки.

– Він одразу нам підійшов, – запевнила. – З ним – легко. Виявляється, до нього ми співати не вміли. Наше третє місце

мікрофонів, без електроінструментів. Виступив і гурт «Ексампейя» з Кіровоградського РБК, який брав участь разом з нами у тому турі, його репертуар – це автентичні українські пісні в сучасній обробці. А того разу гурт «Ексампейя» заспівав жалобну «Пливе кача...» Слухали цю пісню усі як заворожені. А як пісня закінчилася, дуже аплодували.

мені вокальний гурт «Пікардійська терція». У мене його пісні – на телефоні. І чоловік полюбив «Пікардійську терцію».

Людмила Шкундра не належить до людей, які задоволені кожним своїм кроком.

– Нам ще треба багато працювати, – сказала. – Наприклад, хочеться навчитися співати автентичних народних пісень. Так,

«Найсудоворіші наші критики – односельці»

добаються, Лариса відповіла, що однаково любить народні і естрадні.

«Виявляється, до Онойченка ми співати не вміли»

Людмила Шкундра, на відміну від Лариси Слободенюк, родом – не з Олексіївки.

– Я – кіровоградська, – пояснила. – У молодості побувала з чоловіком на Півночі. А як сюди перебралася, не могла відрізати редиски від свиріпи. Та згодом навчилася і городництву. Тут, в Олексіївці, я чотирнадцять років працювала у будинку культури. Я ж – художник-оформлювач за спеціальністю. Тепер – на пенсії.

Але удома не сидітиму. Моя тітка Лена з Катеринівки – ви її, мабуть, знаєте, її прізвище Горлова – раніш часто казала: «Як помру, то піднімусь з труни і піду співати». Тітка Лена – велика шанувальниця народного співу, у них в Катеринівці сильна вокальна група була. Тепер, правда, тітка не бере участі в самодіяльності – сили не ті, що раніш. А я її словами вже про себе кажу. Без пісні життя не уявляю. Удома – купа роботи, а треба репетицію в клуб. Частенько наробишся перед тією репетицією. У селі як? Підйом – о п'ятій, до десятої ранку вже ледве ноги тягаєш.

На запитання про взаємину в тріо Людмила відповіла так:

на минулорічний всеукраїнській «Червоної калині» – це результат роботи з нами Володимира Олександровича. Нам якби навчитися виконувати «Чарівну скрипку» Поклада і Рибчинського! Це, можна сказати, моя мрія.

Як й іншим учасницям тріо, Людмилі Шкундрі запам'ятався минулорічний тур Західною Україною.

– Побували ми там і на святі села, – пригадала Шкундра. – Концерт проводився на стадіоні. Село якраз оговтувалося від сильної бурі, у них там і дахи позривало, і дроті пообривало. Електропостачання ще не відновили, тож артисти виступали без

За словами Людмили Шкундри, культурні зв'язки між різними регіонами України корисні усім.

– Бо нам у Західній Україні траплялися люди, переконані, що в нашому краї не шанують національної культури, – пояснила олексіївська артистка. – Такі стереотипи треба руйнувати.

На запитання про улюблені пісні Шкундра відповіла, що їй подобаються журливі.

– Шура ж любить веселі. А Льоля – всякі, – додала Людмила (Шура – це Олександра Сакалош, Льоля – це Лариса Слободенюк). – Дуже подобається

як їх виконує Сашко Параниця з Аджамки. Він, до речі, з нами був у турі Західною Україною. Сашко навчився співати від своєї баби. Він півтисячі давніх пісень знає! У нас в Олексіївці теж є дві жіночки, які вміють співати в автентичній манері. Я, буває, кажу одній з них: «Костянтинівно, приходьте в клуб, буду вчитися у вас».

Також Людмила Шкундра зауважила:

– Найсудоворіші наші критики – односельці. Буває, кажуть перед концертом: «О, знов Слободенюк, Сакалаш і Шкундра співатимуть те, що й раніш». Але й народні артисти роками співають одне й те ж. Земляки ж хочуть від нас щоразу чогось новенького. А дехто ще й прямо скаже: «Ти в такому-то місці сфальшивила». Багато олексіївців колись співало в хорі, тож чужі помилки вони помічають.

На завершення розмови Шкундра висловила ось яке побажання:

– Якби наша молодь сильніше тяглася до народної пісні! Поки що молодим більше подобається естрада.

Віктор КРУПСЬКИЙ

На знімку: Лариса Слободенюк, Олександра Сакалош та Людмила Шкундра з дипломом, який отримали на фестивалі «Чута-фест».

Постаралися свої і приїжджі

Працівники центру культури і дозвілля Катеринівської сільської ради постаралися, щоб цьогорічне відзначення Дня незалежності України надовго запам'яталося жителям сіл Катеринівської об'єднаної територіальної громади. Підготовка тривала понад місяць, а самі заходи, приурочені до найголовнішого державного свята, – майже тиждень.

Розпочався святковий марафон у клубі Володимирівки 21 серпня. Насолодитися співом місцевого

вокального колективу «На струнах душі» змогли і жителі Лісного, для підвезення яких було виділено автобус. 23 серпня концерти відбулися в Олексіївці та Катеринівці. В Олексіївці, куди прибули й жителі Осикуватого, свої таланти продемонстрували учасники місцевих танцювальних, вокальних та драматичних колективів.

Важливою подією для катеринівських глядачів став виступ тернопільського рок-гурту «Los Colorados», який запросило ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Заключний святковий концерт відбувся 24 серпня в Обознівці. Після концертів жителі сіл відпочивали на дискотеках.

– Цьогорічне відзначення Дня незалежності України засвідчило високий творчий потенціал наших аматорських колективів, – каже начальник відділу освіти і культури сільської ради Яна Циба. – Ми й надалі підтримуватимемо їх та сприяти-

мемо вдосконаленню їхньої майстерності. Усім висловлюю подяку за подарований землякам святковий настрій. На знімках: учасники концерту у Катеринівці.

Про це писала «Зоря комунізму»

Переможцям – вимпели

Про підсумки соціалістичного змагання жнивників у колгоспі ім. Петровського поінформувала читачів районка у випуску за 24 липня 1975 р. «Першість виборів відомий у районі комбайнер Іван Васильович Водзинський. Комбайном «Колос» він зібрав урожай на площі 380 гектарів і намолотив 7750 центнерів зерна. На другому місці – Олександр Михайлович Красіліч, який намолотив близько 6 тисяч центнерів зерна. Переможцям вручено почесні відзнаки – червоні вимпели», – повідомила газета.

Він зображав катеринівські краєвиди

Про захоплення образотворчим мистецтвом жителя Катеринівки бухгалтера рудника вогнетривких глин Якова Макаруча розповіла кореспондент «Зорі комунізму» Любов Майстренко у нарисі «Години перед мольбертом», опублікованому у номері за 2 серпня 1975 р. Описуються картини, створені Яковом Макаручем, зокрема улюблений твір його дружини – «Вечоріє» (зображення села у сутінках). «У багатьох пейзажах вгадуються краєвиди Катеринівки», – наголошується в нарисі.

Бо країна потребувала молока

«Ганна Петрівна Відюкова – одна з найкращих доярок колгоспу імені Петровського. У завершальному році п'ятирічки вона зобов'язалася від кожної закріпленої за нею корови одержати 2700 кг молока. Зі своїм зобов'язанням трудівниця успішно справляється. Програму I півріччя успішно виконала. Цю замітку опубліковано в газеті за 26 липня 1975 року.

Великим урожаєм порадували цього року яблуні в Україні.

Спеціалісти пояснюють це так: аномально холодний і сніжний березень відтермінував квітнення садів, і ті не постраждали від весняних заморозків (останніми роками українські виробники яблук страждали саме через передчасне квітнення, спровоковане ранніми веснами). До того ж, за попередні неврожайні роки яблуні «відпочили», накопичили поживні речовини.

Але великої радості від доброго урожаю яблук більшість селян не відчуває. Мовляв, багато яблук в короткий проміжок часу не з'їси, зберігати ж їх немає де (а літні сорти й не підлягають зберіганню).

Так міркує і жителька Катеринівки Людмила Мирна, яблуні на подвір'ї якої гнуться від плодів (на знімку).

– Скільки живу, такого врожаю не бачила, – каже Людмила Григорівна. – Ось подивіться на цю яблуню. Їй лише десять років, син Володя посадив. А як вродила – гілля не витримує, ламається! Щодня я викидаю в сміття три відра яблук. Варити повидло не хочу, бо в погребі повно ще позаминулої року. Ріжу

Аж гілки не витримують

яблука, сушу, щоб пригощати родичів, знайомих. Та в них своїх яблук стільки, що нема куди дівати...

Облита плодами і яблуня в домоволодінні володимирівця Ярослава Говзяна. Він охоче пригощає яблуками міську племінницю Ірину та сестру Валентину Шумейко, яка теж проживає у Володимирівці (але своєї яблуні не має).

Братових яблук Валентини вистачає і щоб нагодувати козу, і на повидло на зиму. До речі, Валентина Шумейко знає, як зробити яблучне повидло

смачнішим і запашнішим, ніж звичайне. Вона, коли варить його, додає трішки лимона чи апельсина. Любить Ярославові яблука і Тетяна Молчанова, теж жителька Володимирівки (на знімку вгорі).

А шанувати яблука є за що. Дієтологи наголошу-

ють: у цих плодах – чимало вітамінів А, С і В, завдяки пектину яблукам притаманний низький глікемічний індекс (це означає, що при їх вживанні підвищення рівня цукру – незначне).

Крім того, яблука перешкоджають утворенню сечової кислоти, сприяють розпаду мурашиної. Через це вони рекомендуються при ревматизмі, подагрі, атеросклерозі, екземі та інших захворюваннях шкіри, корисні для волосся, нігтів, поліпшують зір. Також яблука благотворно впливають на судини, очищують кров, корисні для лімфатичної системи.

Щоб у яблуках зберегти поживні речовини, їх слід їсти сирими із шкіркою. При розрізуванні у них зменшується кількість вітаміну С. Яблуком рекомендується завершувати прийом їжі.

У насінні яблука є речовини, які запобігають раку. Але синильна кислота робить це насіння у великих дозах отрутою. Безпечна доза – 3–4 насінини щодня.

Віктор ІВАНЕНКО

Літо буде довгим, а штормитиме – регулярно

Синоптики прогнозують, що літо цього року буде довгим. А в південних регіонах України літнє тепло затримається навіть до кінця вересня.

За кліматичними показниками, для літнього періоду характерна середньодобова температура повітря вище 15°C. Саме тому метеорологи і говорять про тривале літо 2018 року, яке обі-

цяє стати найдовшим за багато років спостережень. Температура буде в межах +20... +25°C на заході України і +26... +28°C в інших регіонах. У південній частині країни повітря у вересні буде прогріватися до +30°C.

Вереснева погода в Україні буде м'якою, без різких перепадів температури вдень і вночі. Середня добова температура

буде +17°C, вдень – близько +23°C, вночі приблизно +12°C.

У другій половині місяця почнеться поступове зниження температури. Сонячна погода зміниться більш похмурою. Дощі прогнозуються лише в останній декаді місяця.

Слідом за теплим вереснем прийде і аномально теплий жовтень. Синоптики обіцяють, що нас чекає бабине літо, а справжня осінь почнеться не раніше листопада. Зима цього року теж не буде ранньою.

А ще українцям треба звика-

ти до штормів – за прогнозами фахівців з Українського гідрометеорологічного інституту, вони будуть регулярними.

Через будь-який перепад температур – від тепла до холоду і навпаки – обов'язково будуть утворюватися штормові явища. Особливо це стане характерним для південного регіону. Треба бути готовим до цього, адже така кліматична дійсність буде зберігатися і в наступні роки. Зміна клімату, яку ми зараз переживаємо, буде проявлятися у будь-яку пору року, – зазначають дослідники.

Щоденний прогноз за місячним календарем

не рекомендується голодувати і постити. Дуже добре виявляти щедрість. Найбільш уразливі тазостегнові суглоби, стегна, крижі і нижні відділи хребта. Вдали час для торгівлі.

2 вересня – шкідливо сумніватися у виборі свого шляху. День очищення оселі. Не можна переїдати і гніватися. Висока травматичність, загострення хронічних хвороб. Вірогідність виникнення конфліктів дуже висока, тож зберігайте витримку і

не беріть усе близько до серця.

3 вересня – руйнування старого і створення нового. Раціон повинен бути різноманітний і поживний. Шкідливо курити і вживати алкоголь. Для бізнесу хороший час для навчання.

4 вересня – добре починати ремонт. Будуть радісними різні торжества і бенкети. День сприятливий для лікування різних хвороб. Добре готувати ліки. Час отримання нових знань.

5 вересня – необхідно звіль-

нитися від негативних емоцій. Будь-яка інформація може бути важливою. Із здоров'ям нічого не відбуватиметься. Протипоказана будь-яка груба їжа. Корисно пити якомога більше води. День сприятливий для торгівлі.

6 вересня – не потрібно метушитися, виявляти пихатість і гординю. Важливо виконувати свої обіцянки. Корисні масажі. Найкраще – проста їжа. Невдали час для торгівлі. На роботі можуть виникнути конфлікти.

31 серпня – цього дня треба робити те, що необхідно для майбутнього. Добре походити по скошеній траві, якомога більше бути на свіжому повітрі. Ослаблена печінка. Манше алкоголю і більше овочів. Не вплутуйтеся в безглузді змагання.

1 вересня – день отримання мудрості і знань. Цього дня енергія накопичується і з їжею, тому

Варто знати

Нині від різноманіття канцтоварів на полицях магазинів очі розбігаються – на будь-який смак і гаманець. Але про що не можна забувати – це якість.

Безумовно, найголовніше шкільне приладдя – це зошити. Варто пам'ятати, що занадто яскраві обкладинки можуть відволікати увагу дитини і заважати налаштуватися на робочий лад. Монстри, скелети і різні страховиська на обкладинках зошитів травмують дитячу психіку. Згідно з ДСТУ 4736:2007 «Зошити шкільні. Технічні умови» на обкладинках зошитів із художнім оформленням мають бути використані зображення, що сприяють вихованню в учнів патріотизму, естетичних смаків і несуть корисну пізнавальну інформацію. Не дозволено розмішувати також рекламну інформацію.

Якісні зошити – які вони?

Щоб купити якісні шкільні зошити, слід керуватися кількома порадами.

Звертайте увагу на щільність паперу: щоб чорнило не просвічувалося на іншому боці аркуша, його щільність повинна становити не менше 55 г/м. Щільна обкладинка з заокругленими краями забезпечить зошиту довше життя.

Уникайте білосніжних сторінок – виробники використовують оптичні відбілювачі, додають люмінісцентні речовини, які дуже шкідливі для дитячих очей. Згідно з чинними гігієнічними нормами, білізна аркушів повинна становити не більше 88%. На обкладинці вказується: назва продукції; назва країни-виробника; назва підприємства-виробника; основне призначення продукції; відомості про

сертифікацію; юридична адреса виробника; обсяг зошита в аркушах; позначення стандарту, за яким продукція виготовлена; артикул; штрих-код; сорт (для виробів другого сорту).

Лінії повинні бути чіткими, не допускається їх змазування або роздвоювання. Основні лінії у зошитах можуть бути фіолетового, зеленого, блакитного та сірого кольорів, горизонтальні лінії на розгортці в місці згину

аркушів мають збігатися, допустиме їх відхилення – не більше 2 мм.

Скоби, якими прошиті зошити, повинні бути добре зчеплені, щоб уникнути дитячого травматизму. Розмір зошитів повинен відповідати формату В5 (175x205 мм), а ширина поля для письма – 145 мм.

Важлива умова – відсутність запаху. Постійний контакт із зошитами, просякнутими хімією та ароматичними домішками, може спровокувати головний біль, алергічні реакції, навіть токсикологічний отруєння, захворювання печінки.

До 2007 року всі зошити підлягали обов'язковій сертифікації в Україні. А відповідно до нових вимог загальнообов'язкової

сертифікацію замінено на добровільну процедуру підтвердження відповідності. Тож основну відповідальність за якість і дотримання вимог покладено на виробника. Заявляючи про якість паперу, виробник гарантує дотримання вимог нормативних документів і стандартів, зокрема проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Особливо це стосується імпортованої продукції.

Цих нескладних правил необхідно дотримуватися з метою профілактики захворювань органів зору, опорно-рухового апарату, а також розладів нервово-психічної сфери дитини.

Тож потурбуйтеся про здоров'я своєї дитини. Не шкодуйте часу і коштів, щоб обрати якісну продукцію. Довіряйте лише офіційним виробникам і продавцям та купуйте сертифіковані зошити та інше приладдя.